

Til:

Miljødirektoratet

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter

Dronningens gate 13

0152 Oslo

Høringsnummer: 2022/7312

Dato: 30.09.2022

Høring om bruk av feller til fangst av villsvin

NOAH – for dyrs rettigheter vil med dette komme med høringsinnspill til høring om bruk av feller til fangst av villsvin. Miljødirektoratet foreslår endringer i forskrift 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst (utøvelsesforskriften). Direktoratet ønsker å legge til rette for økt uttak av villsvin, ved å åpne for fangst av villsvin i feller. NOAH støtter ikke lovforslaget, og mener at bruk av feller til fangst av villsvin strider med naturmangfoldloven § 15 og dyrevelferdsloven §§ 3 og 20.

Innledende kommentarer

Villsvin er en «svartelistet» art, og myndighetene har en egen plan som dreier seg om omfattende jakt på disse dyrene for å få bestanden ned. Denne jakten skjer med velsignelse fra myndighetene som også har tillatt helårsjakt (01.04 - 31.03) uten hensyn til dyrenes yngletid. Svartelisting av et dyr som i grunnen kan anses for å høre til i vår naturtype, samtidig som vårt naboland anser dyret for hjemmehørende, er svært problematisk. Begrunnelsen for å svarteliste villsvin handler fremst om ulemper for landbruket. Her kunne man fokusert mer effektivt på beskyttelsestiltak som ikke innebærer skyting for å hindre store dyrelidelser. Under alle omstendigheter vil en utryddelsespolitikk være feilslått all den stund naturen mellom Norge og Sverige henger sammen.

Norges utryddelsespolitikk overfor introduserte arter innebærer nulltoleranse for naturlig innvandring over landegrensa. Villsvinet er imidlertid ingen ny art i Norge. Arten var utbredt her for 400 år siden, men ble utryddet på 1700-tallet, etter alt å dømme som en følge av jakt og kaldere klima. Med klimaendring kan villsvinet på nytt forsøke å etablere seg i Norge. Miljødirektoratet ignorerer det faktum at mange arter i norsk fauna en gang også var introduserte. Innvandring i forbindelse med klimaforandringer er en naturlig prosess som har pågått i millioner av år. Å møte en naturlig utvikling med å erklære de innvandrende artene krig, er kunnskapsløst og uetisk. Dyrevelferdslovens krav om å ta hensyn til dyr og ikke utsette dem for unødig lidelse, og viltlovens prinsipp om yngletidsfredning og krav om human jakt, kan ikke skyves til side i en hemningsløs kamp for å hindre en tidligere utryddet art å finne fotfeste igjen.

Påkjørsler og skade på avling – jakt er ikke en løsning

NOAH understreker videre at argumentet om at det vil bli færre påkjørsler på norske veier om man skyter villsvin, er feil. NOAH mener økt nedskyting av dyr for å unngå påkjørsler er et tiltak som mangler faglig grunnlag. Ifølge en rapport fra elgprosjektet i Akershus var det ingen signifikant sammenheng mellom bestandsstørrelse under høstjakten og elgens bruk av passasjer.¹ Resultatene fra rapporten viser at bestandsreduksjoner for å redusere beiteskader og påkjørsler ikke vil ha noen stor effekt. Dyr vil alltid bevege seg, selv om man reduserer bestander ved jakt. Jakt er tvert imot kontraproduktivt for å unngå nettopp påkjørsler, nettopp fordi jakten i seg selv driver dyrene i bevegelse og på flukt i større grad, og kanskje også i større grad enn naturlige predatorer da mennesket er en svært tallrik predator som er «overalt».

NOAH understreker også at jakt på villsvin ikke nødvendigvis reduserer risikoen for skade på avlinger. En studie fra Italia fant ingen signifikant sammenheng mellom antall skutte villsvin og omfanget av skade på avlinger.² Risikoen for skade avhenger heller av antropisk forstyrrelse, samt gårdens lokasjon og karakteristikk. Spesielt reduseres skaderisikoen på gårder som ligger nær hovedveier, jernbaner og bygninger.³ Myndighetene bør dermed heller fokusere på hvordan husdyreiere kan tilpasse sin drift for å minimere skade, fremfor å kontinuerlig skyte dyr som uansett vil vandre over grensen fra Sverige.

Intensivert jakt kan ha den motsatte effekten og føre til økning av bestanden

Åpenbart er også mangelen på ulv og andre store rovdyr i norske økosystemer et problem dersom intensjonen er å holde villsvin unna områder. Ulv i området vil eksempelvis bidra til at det ikke oppleves så attraktive for villsvin. Intensiv jakt på villsvin kan imidlertid føre til en økning i bestanden, dvs. at høyt jakttrykk kan føre til at villsvin føder tidligere, som igjen vil medføre at unge suger har lengre tid til å vokse og oppnå optimal størrelse til å selv få unger ved 1-års alder (såkalt «compensatory population response»)^{4 5} I bestander som utsettes for høyere jakttrykk fødes det dessuten flere villsvinunger enn i bestander hvor jakttrykket er mindre.⁶ Selvsagt har jakt også potensiale til å utrydde – det har man sett mange ganger og det er en uheldig effekt norske naturmyndigheter bør ta på større alvor for en rekke arter. Men en slik effekt i en situasjon hvor nabolandet nærmest kunstig fører opp dyr nettopp på grunn av interessen for økte jaktmuligheter, er mindre sannsynlig.

Villsvin som et «skadedyr» – nedgradering av respekt som kan føre til inhuman behandling

¹ Kastdalen, L., Roer, O. & Milner, J.M. 2018. Elgprosjektet i Akershus - Delrapport 2. Effekter av inngjerdede trafikkårer på forflytning og arealbruk hos elg. - Statens vegvesens rapporter nr. 316.

² Cappa, F., Bani, L. & Meriggi, A. Factors affecting the crop damage by wild boar (*Sus scrofa*) and effects of population control in the Ticino and Lake Maggiore Park (North-western Italy). *Mamm Biol* 101, 451–463 (2021). <https://doi.org/10.1007/s42991-021-00125-2>.

³ Cappa, F., Bani, L. & Meriggi, A. Factors affecting the crop damage by wild boar (*Sus scrofa*) and effects of population control in the Ticino and Lake Maggiore Park (North-western Italy). *Mamm Biol* 101, 451–463 (2021). <https://doi.org/10.1007/s42991-021-00125-2>.

⁴ Massei, G., Kindberg, J., Licope, A., Gačić, D., Šprem, N., Kamler, J., ... & Cellina, S. (2015). Wild boar

populations up, numbers of hunters down? A review of trends and implications for Europe. *Pest management science*, 71(4), 492-500.

⁵ Gamelon, M., Besnard, A., Gaillard, J.-M., Servanty, S., Baubet, E., Brandt, S. and Gimenez, O. (2011), HIGH HUNTING PRESSURE SELECTS FOR EARLIER BIRTH DATE: WILD BOAR AS A CASE STUDY. *Evolution*, 65: 3100-3112. <https://doi.org/10.1111/j.1558-5646.2011.01366.x>.

⁶ Servanty, S., Gaillard, J. M., Ronchi, F., Focardi, S., Baubet, E., & Gimenez, O. (2011). Influence of harvesting pressure on demographic tactics: implications for wildlife management. *Journal of Applied Ecology*, 48(4), 835-843.

Når det gjelder «svartelisting» av villsvin og Handlingsplan mot villsvin 2020-2024 som tar utgangspunkt i at villsvin er et «skadedyr», vil NOAH henvise til VESO as sin rapport «Konsekvenser av menneskelig aktivitet på dyrevelferd hos viltlevende dyr»⁷, hvor det står følgende:

«6.4.7 Jakt og fellefangst av ikke matnyttig vilt.

Dyrevernmessig vurdering: I den etiske plattformen som er presentert i Stortingsmeldingen om dyrevelferd er dyr tillagt egenverdi. Dyr har verdi i seg selv som individuelle representanter for en spesiell art og skal ikke bare vurderes ut fra den nytteverdi de representerer for mennesker. Når dyr utsettes for fare for å lide, slik det gjør ved jakt/fangst, blir det viktig om årsaken er viktig eller betydningsløs. Stempling av et dyr som «skadedyr» reduserer uvilkårlig dyrets status og øker faren for bekjempelse med uetiske midler. De aktuelle jakt/fangst-metodene som tillates brukt har derfor stor betydning.

7.2. Skadevilt

Dyrevernmessig vurdering. Viltmyndigheten bør i samarbeid med dyrevernmyndigheten gjennomgå forvaltningen av dyrearter som ikke regnes som naturlig hjemmehørende i Norge ut fra dyrevernmessige hensyn. Det er tvilsomt om kontinuerlig bekjempelse kan berettiges for arter som er godt etablert i landet. Ved helårlig bekjempelse vil det nødvendigvis oppstå situasjoner der hunndyr med unger dør. Avhengig av ungenes alder og om begge foreldre er involvert i yngelpleie, risikerer ungene å sulte i hjel. Man skal være oppmerksom på at det å bli stemplet som «skadedyr» innebærer en nedgradering eller tap av respekt som lett kan resultere i inhuman behandling.»

NOAH mener at det er uakseptabelt at forvaltningen driver en åpenbar utryddelsespolitikk mot villsvin og med dette skaper holdninger mot noen ville dyr som «skadedyr». Villsvin har tidligere forekommet naturlig i norsk natur og dersom arten er uønsket på grunn av næringsmessige hensyn kan dette iallfall ikke brukes som grunnlag til å innføre uetiske og i utgangspunktet ulovlige fangstmetoder og med dette frata villsvin rettsvern som den har etter dyrevelferdsloven, viltloven og naturmangfoldloven.

I tillegg er det meget kritikkverdig at både Villsvinprosjektet og Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) ønsker å tillate bruk av feller av fangst til villsvin selv om prosjektet med å teste ut levendefangst av villsvin viste seg å være en fiasko og sløsing med penger. Villsvinprosjektet skriver i sitt høringsvar: «I villsvinprosjektet sin utprøving av feller kom det fram at fangst av villsvin med felle er svært arbeidskrevende og mindre effektivt enn godt planlagt jakt. (...) På lang sikt vil det være positivt at det er tillatt med feller til fangst av villsvin, dersom det skulle bli en situasjon der villsvinpopulasjonen i Norge øker.» Dette er direkte selvmotsigende med konklusjonen i rapporten: «Basert på våre erfaringer fra testperioden og bestandssituasjonen i Norge idag vurderer vi ikke fellefangst av villsvin som et hensiktsmessig tiltak for kontroll av populasjonen.»⁸

Utdypende kommentarer

⁷ Cecilie M. Mejdell, VESO as rapport «Konsekvenser av menneskelig aktivitet på dyrevelferd hos viltlevende dyr» (2004).

⁸ Rapport utprøving av feller til levendefangst av villsvin. Villsvinprosjektet fangst 2020.

1. Det er ikke hjemmel for å utrydde en art etter naturmangfoldloven § 15 og dyrevelferdsloven §§ 3 og 20

Det er fastsatt i dyrevelferdsloven § 3 at dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dette betyr at selv om noen oppfatter villsvin som skadedyr, kan dette ikke rettferdiggjøre behandling av villsvin på en måte som ikke er i samsvar med dyrevelferdsloven. Det er videre fastsatt i § 3 at dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger. Det er videre presisert i dyrevelferdsloven § 20 første ledd hvordan dyr bør behandles under jakt: *«Jakt, fangst og fiske skal utøves på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte.»*

Miljødirektoratet nevner kun at *«Hensynet til dyrevelferd vil her være førende, og bruk og utsetting av feller må gjøres i henhold til lov om dyrevelferd, særlig §§ 3, 6, 8, 12, 14 bokstav b, 20 og 21.»*, og *«En forutsetning for at feller kan tillates, er at typer feller som brukes ivaretar hensynet til god dyrevelferd, og at fellene får tilstrekkelig tilsyn.»* Det er ikke drøftet eller redegjort i høringsnotatet hvordan det å tillate bruk av feller til fangst av villsvin ville være innenfor rammene av dyrevelferdsloven. Miljødirektoratet har heller ikke foretatt noen tilstrekkelig vurdering av dyrevelferdshensyn. I tillegg unnlater direktoratet å veie dyrevelferdshensyn mot de hensyn som man begrunner forslaget om bruk av feller med.

Videre gjør forvaltningsprinsippet i § 15 i naturmangfoldloven (nml.) seg gjeldende ved vurdering av dispensasjon fra forbudte fangstmetoder. Paragraf 15 første ledd i nml. lyder følgende: *«Høsting og annet uttak av naturlig villlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Ved enhver aktivitet skal unødig skade og lidelse på villlevende dyr og deres reir, bo eller hi unngås. Likeledes skal unødig jaging av villlevende dyr unngås.»*

NOAH mener at nml. § 15 første ledd bør anvendes og fortolkes i lys av dyrevelferdsloven som kan oppfattes som spesiallovgivning i forhold til nml. § 15 første ledd. I denne forbindelse henviser NOAH til forarbeidene til endringer til naturmangfoldloven som viser at dyrevelferdsmessige hensyn har sentral betydning:

Prop.161 L (2012-2013):

«Naturmangfoldloven § 15 første ledd inneholder lovens forvaltningsprinsipp for dyr. Bestemmelsen slår fast at høsting og annet uttak av naturlig villlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Videre heter det at unødig skade og lidelse på villlevende dyr og deres reir, bo eller hi skal unngås. Et av hovedhensynene bak den siste bestemmelsen er hensynet til dyrevelferd. (...)»

NOAH mener at myndighetene etter denne bestemmelsen er forpliktet til å vurdere hvorvidt aktiviteten kan medføre unødig skade og lidelse på både villsvin og andre ville dyr som kan bli påvirket av aktiviteten. En slik vurdering må baseres på best tilgjengelig kunnskap, jf. forvaltningsorganets utredningsplikt etter forvaltningsloven § 17 og naturmangfoldloven § 8. Bestemmelsen innebærer også at forvaltningsmyndigheten er forpliktet til å ikke tillate aktiviteten dersom den kan medføre unødig skade og lidelse på ville dyr (dvs. det er fare for slik skade og lidelse). Vi henviser her til Kommentartutgave til

naturmangfoldloven som gir støtte for vår påstand om at bestemmelsen «*betyr et forbud mot unødig skade og lidelse på dyrene og deres bo*». Det må komme frem i forslaget hvorvidt skade og lidelse vurderes å være nødvendig eller unødig, hva vurderingen er basert på og hva som har vært avgjørende for konklusjonen.

NOAH mener at bruk av feller til fangst av villsvin utsetter dyrene for store lidelser. Dette bekreftes i rapport av VESO⁹ hvor det er skrevet:

«Et vilt dyr som fanges levende i en bur- eller båselle utsettes for en betydelig stressbelastning. Det skjer også at viltet påfører seg selv skader i forsøk på å komme ut. Skadene går oftest ut over tenner og/eller klør. (...) Stressmestring innebærer evne og mulighet til å forutse situasjoner og dermed være forberedt (eksempelvis ha oversikt over omgivelsene), og ikke minst muligheten til selv å gjøre noe adekvat (rømme, skjule seg, eventuelt gå til angrep). I enkelte tilfelle kan muligheten for stressmestring mangle, for eksempel når ville dyr fanges i feller. Fryktresponsen kan i sjeldne tilfelle bli så sterk at dyret dør, enten i tilslutning til den akutte situasjonen eller flere dager seinere. Dette er kjent hos både pattedyrarter og fugler.»

Det er videre et strengt krav om at man sjekker fellene i det minste en gang per døgn, jf. utøvelsesforskriften § 34 første ledd. I Norge er det store avstander som gjør at det ikke er reelt at feller blir kontrollert ofte nok. I tillegg påpeker NOAH at Miljødirektoratet verken belyser eller tar hensyn til mulige bivirkninger fra det faktum at feller kan fange «non-target» arter, og viser ikke til noen tiltak som må igangsettes for å unngå dette.

Forslaget til ny forskrift inneholder ikke noen vilkår som vil sikre at villsvin eller eventuelt andre ville dyr som fanges i feller, ikke skal lide unødig. Dette er helt uforsvarlig og i strid både med dyrevelferdsloven, viltloven og naturmangfoldloven.

Det er i strid med dyrevelferdsloven § 3, § 20 første ledd og naturmangfoldloven § 15 å tillate bruk av feller til fangst av villsvin. NOAH mener at bruk av feller til fangst av villsvin ikke bør tillates siden det vil utsette villsvin og andre ville dyr som tilfeldigvis blir fanget, for store lidelser og eventuelt pinefull død. I tillegg er det meget uklokt å tillate bruk av feller til fangst, da grensen mellom fôring av jegere og åtejakt ikke er veldig tydelig.

2. Omfattende jakt på villsvin er ikke et passende tiltak i bekjempelse av afrikansk svinepest

NOAH vil gjøre direktoratet oppmerksom på at en omfattende jakt på villsvin med mål om utrydding av dette dyret i naturen kan slå tilbake med økning i sykdomstilfeller av afrikansk svinepest (AFS). I den forbindelse vil NOAH henvise til erfaringer med villsvinjakt i Polen hvor intensivering av jakt førte til økte tilfeller av svinepest og hvor i januar 2019 eksperter oppfordret regjeringen i Polen til å stoppe omfattende jakt på villsvin.¹⁰ I 2019 sendte polske forskere med støtte fra mer enn 1000 eksperter et brev til polske myndigheter hvor de advarte mot at jakt på villsvin kan gjøre situasjonen med sykdomsutbrudd

⁹ Cecilie M. Mejdell, VESO as rapport «Konsekvenser av menneskelig aktivitet på dyrevelferd hos villlevende dyr» (2004).

¹⁰ <https://enetwild.com/2019/01/12/experts-against-the-proposal-to-depopulate-wild-boar-in-poland/>.

enda verre på grunn av at den økte mobiliteten til jegere i sammenheng med massiv skyting kan føre til virusoverføring over lange avstander. Forskerne oppfordret myndighetene til å bruke en annen metode anbefalt også av European Food and Safety Authority (EFSA) og som kalles «passive surveillance»:¹¹

«The massive hunting of boar will not ensure the purpose for which it is to serve, i.e. to stop the expansion of ASF virus in Poland. On the contrary – both the European Food Safety Authority (EFSA) guidelines and national practice indicate that massive culling of wild boar will contribute to the spread of the virus. This is due to (1) the increasing range of movement of frightened animals that infect other individuals, (2) contaminating the environment with blood from infected wild boars, which may be a source of new infections, and (3) more frequent contact with the blood and remains of infected wild boars by hunters, without the possibility of effective decontamination in hunting conditions. Also, the increased mobility of hunters in the context of massive shooting may lead to virus transmission over long distances. This is confirmed by the statistics, according to which, despite conducting intensive sanitary shooting in 2015-2017, when almost 1 million boars were slaughtered in Poland, the number of cases of ASF infection in the population increased successively. In 2015, only 44 cases were recorded, in 2017 there were already 678. The virus was not only stopped by the massive hunting of boar, but it had perfect conditions for spreading. In 2018, there were already 3,300 cases of ASF in wild boars. (...) In place of the unlimited hunting of wild boars, we postulate the introduction of real mechanisms for finding fallen specimens of this species. According to the EFSA guidelines, such action (so-called passive surveillance) is the most effective way to detect new ASF cases at an early stage in disease-free areas. Finding and removing carcasses of ASF-infected pigs is also a key element in the strategy to reduce the long-term persistence of this disease in the environment.»

Videre har EFSA kommet til at «In areas of high habitat quality, maintaining an intense wild boar population control over a prolonged period of time through intervention is expensive and possibly not sustainable in the long term».¹² EFSA mener at det kreves mer kunnskap om effektiviteten av ulike tiltak for å forebygge AFS. I en artikkel publisert i 2018 trekker forskerne i tvil at reduksjon av bestandstetthet for villsvin for å redusere i spredningen av ASF er det mest passende tiltaket.¹³ NOAH mener at i lys av usikkerheter knyttet til en intens og omfattende jakt på villsvin i bekjempelse av ASF, er det bedre å fokusere på tiltak som er bærekraftige på lang sikt. NOAH er klar over at Norge per nå har en strategi hvor villsvinet er svartelistet. Samtidig har regjeringen selv innrømmet at det er umulig å ikke ha villsvin i Norge, og villsvin anses naturlig hjemmehørende art i Sverige. Dette er åpenbart en biologisk kunstig situasjon, som tilsier at det vil være villsvin i Norge. Massiv jakt vil kunne skremme dyrene til nye områder, og ved eventuelt utbrudd av svinepest ha dramatiske konsekvenser.

3. Omfattende jakt på villsvin er ikke et passende tiltak for å hindre salmonellautbrudd

¹¹ <https://enetwild.com/2019/01/12/experts-against-the-proposal-to-depopulate-wild-boar-in-poland/>.

¹² EFSA Panel on Animal Health and Welfare (AHAW), More, S., Miranda, M.A., Bicout, D., Bøtner, A., Butterworth, A., ... & Michel, V. (2018). African swine fever in wild boar. *Efsa Journal*, 16(7), e05344. Tilgjengelig på nett: <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.2903/j.efsa.2018.5344>. Se også: Schulz, K., Olševskis, E., Staubach, C., Lamberg, K., Seržants, M., Cvetkova, S. & Sauter-Louis, C. (2019). Epidemiological evaluation of Latvian control measures for African swine fever in wild boar on the basis of surveillance data. *Scientific reports*, 9(1), 1-11. Tilgjengelig på nett: <https://www.nature.com/articles/s41598-019-40962-3>.

¹³ Chenais, E., Ståhl, K., Guberti, V., & Depner, K. (2018). Identification of wild boar–habitat epidemiologic cycle in African swine fever epizootic. *Emerging Infectious Diseases*, 24(4), 810. Tilgjengelig på nett: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5875284/>

Når det gjelder smitte av salmonella til griseproduksjoner, er dette et svært dårlig argument for en utryddelsespolitikk. Svineproduksjonen er i seg selv et større problem for både miljø og helse.

NOAH påpeker dessuten at salmonellabakterier er utbredt over hele verden, og finnes i en rekke ville dyr. I Norge er *S. Typhimurium* utbredt hos ville fugler og pinnsvin.¹⁴ Det finnes ikke noe vitenskapelig bevis for at det er høyere risiko for spredning av salmonella fra villsvin til husdyr enn fra andre ville dyr i Norge. Det finnes heller ikke bevis for at omfattende jakt på villsvin er det mest effektive tiltaket for å redusere risikoen for salmonellautbrudd. Tvert imot er skyting av dyr nesten aldri et effektivt virkemiddel for å kontrollere sykdom fra ville dyr.¹⁵ Jakt er kontraproduktivt da det kan føre til økt bevegelse og dermed økt kontakt med andre ville dyr eller husdyr på gårder.¹⁶ Skyting av dyr følges som regel av rask gjenopprettelse av bestanden. Jakt kan til og med resultere i økt populasjonsstørrelse som følge av kompensere reproduksjon (som f.eks villsvin og svinepest etter høyt jakttrykk¹⁷). Håndtering av sykdommer hos ville dyr krever vanligvis en endring i menneskelige aktiviteter¹⁸, og et solid vitenskapelig grunnlag er sterkt nødvendig før man foreslår korrigerende tiltak som kan skape eller øke konflikter mellom de ulike aktørene i saken.¹⁹

NOAH henviser til Vitenskapskomiteen for mat og miljø sin rapport om populasjonsvekst av villsvin i Norge hvor det konkluderes med at «Biosikkerhet på gårder er den mest effektive måten å forebygge overføring av sykdom fra villsvin til tamsvin.»²⁰ Videre konkluderer en studie fra Sverige med at med en raskt voksende og etablert villsvinbestand vil det være vanskelig å håndtere tilstedeværelsen av menneskelige enteropatogener (som salmonella) ved andre tiltak enn god biosikkerhet på gårder.²¹ Studien fant ingen sammenheng mellom populasjonstetthet og fare for folkehelsen som følge av salmonella i villsvin. Basert på resultatene i studien vil effekten av å redusere bestandstettheten av villsvin være meget begrenset eller ha ingen effekt. Videre bekrefter en studie fra Finland²² og en studie fra Italia²³ at god

¹⁴ <https://www.vetinst.no/sykdom-og-agens/salmonella#:~:text=berarar%20av%20Salmonella%20-%20Noreg%20er%20S.vera%20under%200%2C3%20%25.>

¹⁵ Gortázar, C., Ferroglio, E., Höfle, U. et al. Diseases shared between wildlife and livestock: a European perspective. Eur J Wildl Res 53,241–256 (2007). <https://doi.org/10.1007/s10344-007-0098-y>.

¹⁶ Gortázar, C., Ferroglio, E., Höfle, U. et al. Diseases shared between wildlife and livestock: a European perspective. Eur J Wildl Res 53,241–256 (2007). <https://doi.org/10.1007/s10344-007-0098-y>.

¹⁷ Guberti V, Rutili D, Ferrari G, Patta C, Oggaino A (1998) Estimate the threshold abundance for the persistence of the classical swine fever in the wild boar population of the eastern Sardinia. Report on measures to control classical swine fever in European wild boar. Document VI/7196/98-AL. Commission of the European Communities, Directorate General VI for Agriculture. Perugia, Italy.

¹⁸ Wobeser GA (2002) Disease management strategies for wildlife. Rev Sci Tech Off Int Epizoot 21:159–178.

¹⁹ Gortázar, C., Ferroglio, E., Höfle, U. et al. Diseases shared between wildlife and livestock: a European perspective. Eur J Wildl Res 53,241–256 (2007). <https://doi.org/10.1007/s10344-007-0098-y>.

²⁰ VKM, Eystein Skjerve, Henrik Thurfjell, Daniel Flø, Danica GrahekOgden, Martin Malmstrøm, Truls Nesbakken, Carlos Das Neves, Anders Nielsen, Hans Christian Pedersen, Lucy Robertson, Eli K. Rueness, Hugo de Boer, Roar Gudding, Kristian Hoel, Lawrence Kirkendall, Vigdis Vandvik, Yngvild Wasteson (2018) Wild boar population growth and expansion - implications for biodiversity, food safety, and animal health in Norway. Opinion of the Norwegian Scientific Committee for Food and Environment. VKM report 2018:14, ISBN: 978-82-8259-311-3, ISSN: 2535-4019. Norwegian Scientific Committee for Food and Environment (VKM), Oslo, Norway.

²¹ Sannø, A., Rosendal, T., Aspán, A. et al. Distribution of enteropathogenic *Yersinia* spp. and *Salmonella* spp. in the Swedish wild boar population, and assessment of risk factors that may affect their prevalence. Acta Vet Scand 60, 40 (2018). <https://doi.org/10.1186/s13028-018-0395-3>.

²² Fredriksson-Ahomaa M, London L, Skrzypczak T, Kantala T, Laamanen I, Biström M, Maunula L, Gadd T. Foodborne Zoonoses Common in Hunted Wild Boars. Ecohealth. 2020 Dec;17(4):512-522. doi: 10.1007/s10393-020-01509-5. Epub 2020 Dec 16. Erratum in: Ecohealth. 2022 Mar 18; PMID: 33326058; PMCID: PMC8192372.

²³ Bonardi, S., Bolzoni, L., Zannoni, R.G. et al. Limited Exchange of *Salmonella* Among Domestic Pigs and Wild Boars in Italy. EcoHealth 16, 420–428 (2019). <https://doi.org/10.1007/s10393-019-01418-2>.

biosikkerhet på gårder er et svært effektivt tiltak som vil begrense utveksling av salmonella mellom villsvin og husdyr.

Videre viser en samlestudie som gjennomgår statusen til zoonotiske patogener i villsvin at økende bosetting i ville dyrs habitater, utendørsaktiviteter, sosioøkonomiske endringer og matvaner er faktorer som kan øke eksponeringshastigheten for zoonotiske patogener fra villsvin.²⁴ I tillegg vil hyppig og økende kontakt mellom mennesker og villsvin øke sannsynligheten for at zoonotiske patogener overføres fra villsvin til mennesker.²⁵ Dette viser at det viktigste er å la villsvin få være i fred. Det er imidlertid lav forekomst av salmonella i villsvin i Norge. Det fremkommer i rapporten «*The surveillance programme for diseases in wild boars in Norway 2020*» at av 203 prøver fra villsvin sendt inn til Veterinærinstituttet, ble *Salmonella spp.* påvist i avføringsprøver fra kun åtte villsvin.²⁶ Virussykdommene afrikansk og klassisk svinepest, ble ikke påvist. Resultatene indikerer at det er lavere forekomst av *Salmonella spp.* i Norge enn rapportert i Sverige. I lys av dette mener NOAH at argumentet om bruk av feller for økt uttak av villsvin for å hindre salmonellautbrudd ikke kan støttes av forskning.

Til slutt vil NOAH oppfordre myndighetene til å høste kunnskap om hvordan å håndtere eventuelle konflikter mellom landbruk og villsvin med andre ikke-letale tiltak istedenfor å innføre uetiske og lovstridige fangst- og jaktmetoder.

Konklusjon

Å tillate bruk av feller til fangst av villsvin vil stride med viktige lovprinsipper, jf. naturmangfoldloven § 15 og dyrevelferdsloven §§ 3 og 20. NOAH mener at bruk av feller til fangst av villsvin ikke bør tillates siden det vil utsette villsvin og andre ville dyr som tilfeldigvis blir fanget, for store lidelser og eventuelt pinefull død. I tillegg finnes det ikke vitenskapelig grunnlag for å hevde at omfattende jakt vil være et passende tiltak for å hindre utbrudd av afrikansk svinepest eller salmonella. NOAH ber Klima- og miljødepartementet om at Miljødirektoratets forslag om å endre forskrift av 22. mars 2002 nr. 313 om utøvelse av jakt, felling og fangst (utøvelsesforskriften) avslås, slik at det ikke tillates bruk av feller til fangst av villsvin.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/

Siri Martinsen (veterinær og leder) og Henriette Løkken Diesen (biolog)

²⁴ Ruiz-Fons, F. (2017), A Review of the Current Status of Relevant Zoonotic Pathogens in Wild Swine (*Sus scrofa*) Populations: Changes Modulating the Risk of Transmission to Humans. *Transbound Emerg Dis*, 64: 68-88. <https://doi.org/10.1111/tbed.12369>.

²⁵ Ruiz-Fons, F. (2017), A Review of the Current Status of Relevant Zoonotic Pathogens in Wild Swine (*Sus scrofa*) Populations: Changes Modulating the Risk of Transmission to Humans. *Transbound Emerg Dis*, 64: 68-88. <https://doi.org/10.1111/tbed.12369>.

²⁶ Grøntvedt, Carl Andreas, Nordstoga, Anne, Hamnes, Inger Sofie, Bergsjø, Bjarne, Urdahl, Anne Margrete, Slettebakk, Jannice Schau, Norström, Madelaine, Wolff, Cecilia, Danielsen, Agathe Vikre, Welde, Hilde, Rolandsen*, Christer Moe, Odden*, John, Våge, Jørn and Madslie, Knut. The surveillance programme for diseases in wild boars in Norway 2020. Surveillance program report. Veterinærinstituttet 2021.